

1 PŘÍLOHY

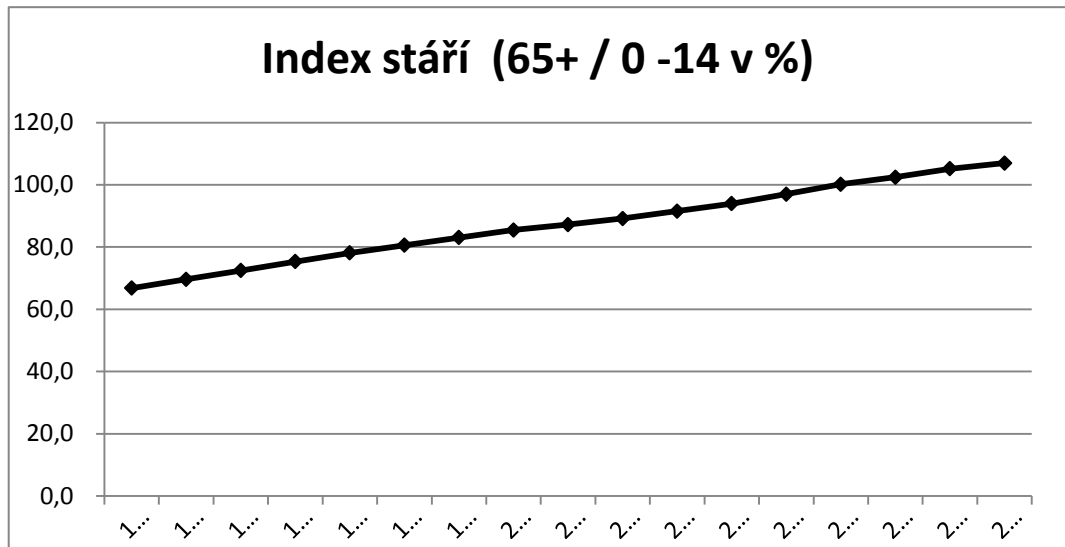
Seznam příloh

Příloha č. 1: Otázky k rozhovorům	2
Příloha č. 2: Index stáří	3
Příloha č. 3: Lineární regrese	4
Příloha č. 4: Vývoj míry inflace	6
Příloha č. 5: Vývoj obecné míry nezaměstnanosti	7
Příloha č. 6: Skutečné vs. schválené výdaje státního rozpočtu	8
Příloha č. 7: Vývoj HDP, Příjmů SR, Výdajů SR	9
Příloha č. 8: Deficit státního rozpočtu	10

Příloha č. 1: Otázky k rozhovorům

1. Jakými **objektivními** (na vládách a politicích nezávislými) faktory je podle Vašeho názoru ovlivněna výše a struktura výdajů státního rozpočtu?
2. Jakými **subjektivními** (na vládách závislými) faktory je podle Vašeho názoru ovlivněna výše a struktura výdajů státního rozpočtu?
3. Pokud budeme sledovat výdaje státního rozpočtu v časové řadě od roku 1989 až dosud, pak podle Vašeho názoru:
  - a) Jakou roli v růstu výdajů sehrávaly levicové vlády?
  - b) Jakou roli měly vliv pravicové vlády?
  - c) Jakou roli měla privatizace a krach některých bank?
  - d) Jací další (ještě nezmínění) nejvýznamnější aktéři a v jaké míře působí/působili na strukturu veřejných financí?
  - e) Jakou roli hrají/hráli vnější aktéři globálního charakteru (mezinárodní instituce-MMF, SB, EU)?
  - f) Jakou roli při sestavování státního rozpočtu hrají/hráli „silné“ osobnosti zástupující jednotlivé resorty?
  - g) Jakou roli sehrávala (sehrává) odborná erudice ministrů financí? Mají reálnou šanci alespoň částečně ovlivnit „pohyb“ veřejných výdajů, dynamiku (či tendenci)?
4. Jakou roli hrají/hráli nátlakové skupiny při tvorbě státního rozpočtu a v jaké fázi jeho tvorby? je jejich vliv malý či významný? Mění se v čase (v daném sledovaném období)?
5. Jakou roli mají/měly objektivní podmínky (např. sociálně-demografický vývoj, povodně, apod.) na strukturu veřejných výdajů?
  - a. Domníváte se, že mění politické strany své chování v oblasti veřejných výdajů v závislosti na fázích politického cyklu?
  - b. Lze tuto závislost vysledovat ve státním rozpočtu nebo se jedná o konkrétně prosazované výdajové projekty?
6. Dochází dle Vašeho názoru k optickému nadhodnocování příjmu ve státním rozpočtu? Z jakého důvodu? Je v tomto ohledu činěn spíše tlak na MF?
7. Co považujete za klíčové z hlediska příčin našeho rozpočtového deficitu? Jsou to příčiny související s činností vlády (zadlužováním) nebo spíše s ekonomickým cyklem?
8. Považujete soudobý přístup vlády k omezování veřejných výdajů za účinný nástroj k omezení růstu veřejných výdajů a snížení deficitu a veřejného dluhu?
9. Lze podle Vás přibližně odhadnout (roky) , kdy se podaří snížit rozpočtový deficit na úroveň 3 % HDP?
10. Považujete rozpočtový deficit za více „nebezpečný“ pro ohrožení „zdraví veřejných financí“, nežli veřejný dluh?

Příloha č. 2: Index stáří

Zdroj: www.czso.cz

Příloha č. 3: Lineární regrese

Použití metody lineární regrese k ověření vlivu politického cyklu na veřejné výdaje.

Lineární regrese je statistická metoda, která zachycuje lineární závislost proměnných. Regresní analýza prokládá data přímkou a odhaduje míru závislosti mezi tzv. nezávislými a tzv. závislými proměnnými. Vycházím z rovnice užívané Albertem Alesinou a Nuriem Roubini k odhelni existence vlivu politického cyklu na proměnné HDP, inflace a nezaměstnanosti na datech vybraných zemí OECD. [Alesina, Roubini 1992: 663-688]

$$y_t = \alpha_0 + \alpha_1 y_{t-1} + \alpha_2 y_{t-2} + \dots + \alpha_n y_{t-n} + \alpha_{n+1} PDUM_t + \varepsilon_t$$

Tato dvojice vytvořila výše uvedenou regresní rovnici. Kdy jsou proměnné závislé vysvětlované pomocí tzv. zpožděných proměnných y_{t-1} a y_{t-2} a proměnné $PDUM_t$, která je označena jako proměnná politického cyklu. Tuto dvojici autorů ji konstruuje různými způsoby pro ověřování odlišných hypotéz, které vyplývají z modelů, které jsem již uvedla v kapitole 3.7.

Domnívám se, že tato rovnice má jistou vypovídající schopnost i v případě ověřování vlivu politického cyklu na výdaje ze státního rozpočtu, příp. na výdaje kapitoly MPSV.

Pro ověřování vztahu na datech ročních (nikoli na kvartálních, jak tomu bylo u Alesiny a Roubiniho), jsem stanovila $PDUM_t$ jako proměnnou dichotomickou, která nabývá hodnoty 1 ve volebním roce a hodnoty 0 v roce, ve kterém neproběhly volby. Rovnice ověřované závislosti vypadá následovně:

$$v_t = \alpha_0 + \alpha_1 v_{t-1} + \alpha_2 v_{t-2} + \alpha_3 PDUM_t + \varepsilon_t$$

Přičemž jsou do rovnice vysvětlující míru schválených výdajů v roce t (v cenách roku 2009) vloženy následující proměnné: v_{t-1} výše výdajů zpožděná o 1 rok, v_{t-2} výše výdajů zpožděná o 2 roky a $PDUM_t$ proměnná politického cyklu. Stejně byla konstruována rovnice i pro výdaje MPSV.

Pro statistickou analýzu byl využit analytický software SPSS. Model se ukázal jako vhodný pro vysvětlení proměnné schválené veřejné výdaje. Signifikance modelu byla 0,00, hodnota koeficientu R-Square dosáhla výše 0,991, to znamená, že nezávisle

proměnné vysvětlují výši schválených veřejných výdajů z 99,1%. Z dalších výstupů je však patrné, že z navržených proměnných hraje významnou roli (v pětiprocentním intervalu spolehlivosti) pouze jedna proměnná, a to schválené výdaje zpožděné o 1 rok. Ostatní proměnné včetně proměnné politického cyklu mají nízkou signifikanci v modelu a vychází v analýze vlivu na závislou proměnnou jako irelevantní.

Nezávisle proměnná	Signifikance
Schválené výdaje SR zpožděné o 1 rok	0,043
Schválené výdaje SR zpožděné o 2 roky	0,218
Proměnná politického cyklu	0,53

Stejnou analýzu provedeme na výdajích kapitoly MPSV. Závislou proměnnou jsou schválené výdaje kapitoly MPSV v cenách roku 2009 a proměnnými nezávislými jsou schválené výdaje kapitoly MPSV zpožděné o 1 rok, tyto výdaje zpožděné o 2 roky a nakonec také proměnná politického cyklu.

Výstupem analýzy je opět označení modelu jako vhodného pro vysvětlení závislé proměnné. Signifikance dosáhla výše 0,00 a koeficient R-Square 0,908, tj. model vysvětluje 90,8% závislé proměnné. Tohoto výsledku model dosáhl opět jenom díky proměnné schválených výdajů MPSV zpožděných o 1 rok, neboť dle signifikancí ostatních proměnných v modelu je tato proměnná jediná, která má na závislé proměnnou vliv.

Nezávisle proměnná	Signifikance
Schválené výdaje MPSV zpožděné o 1 rok	0,015
Schválené výdaje MPSV zpožděné o 2 roky	0,897
Proměnná politického cyklu	0,855

Příloha č. 4: Vývoj míry inflace

Rok	Míra inflace
1993	20,8
1994	10,0
1995	9,1
1996	8,8
1997	8,5
1998	10,7
1999	2,1
2000	3,9
2001	4,7
2002	1,8
2003	0,1
2004	2,8
2005	1,9
2006	2,5
2007	2,8
2008	6,3
2009	1,0

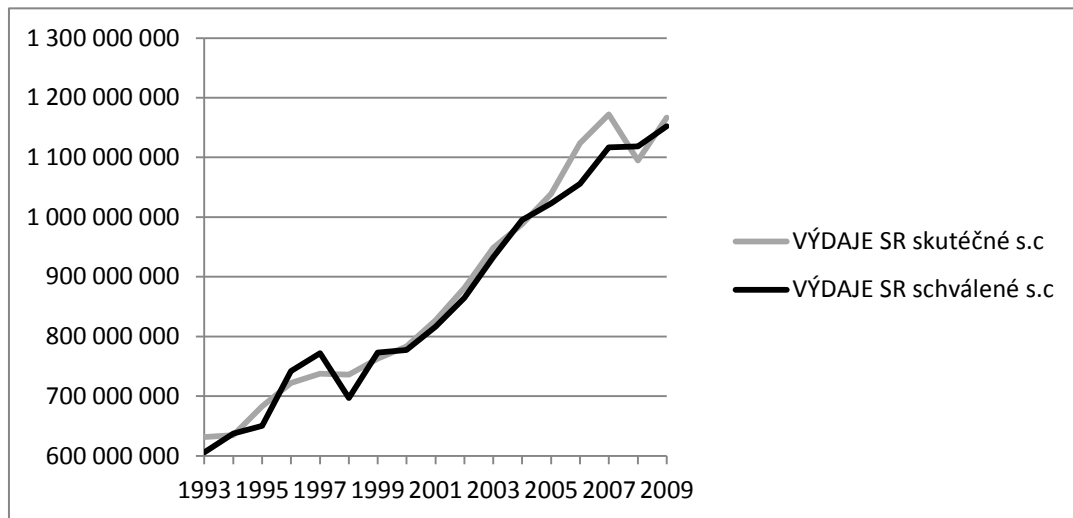
Zdroj: www.czso.cz, vlastní úprava

Příloha č. 5: Vývoj obecné míry nezaměstnanosti

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti
1993	4,3
1994	4,3
1995	4,0
1996	3,9
1997	4,8
1998	6,5
1999	8,7
2000	8,8
2001	8,1
2002	7,3
2003	7,8
2004	8,3
2005	7,9
2006	7,1
2007	5,3
2008	4,4
2009	6,7

Zdroj: www.czso.cz, vlastní úprava

Příloha č. 6: Skutečné vs. schválené výdaje státního rozpočtu

Zdroj: Státní závěrečné účty, Zákony o státním rozpočtu z let 1993-2009, vlastní úprava

Příloha č. 7: Vývoj HDP, Příjmů SR, Výdajů SR

Rok	PŘÍJMY SR	VÝDAJE SR	HDP b.c.	PŘÍJMY SR	VÝDAJE SR	HDP b.c.
				k roku 1995	k roku 1995	k roku 1995
1993	357 999 900	356 918 900				
1994	390 507 800	380 059 000				
1995	439 968 000	432 738 000	1 466 500,0	100,00%	100,00%	100,00%
1996	482 817 000	484 379 000	1 683 300,0	109,74%	111,93%	114,78%
1997	508 951 000	524 668 000	1 811 100,0	115,68%	121,24%	123,50%
1998	537 410 550,53	566 741 126,48	1 996 500,0	122,15%	130,97%	136,14%
1999	567 275 409,40	596 909 065,21	2 080 800,0	128,94%	137,94%	141,89%
2000	586 207 553,04	632 268 251,45	2 189 200,0	133,24%	146,11%	149,28%
2001	626 215 614	693 920 300,31	2 352 200,0	142,33%	160,36%	160,40%
2002	704 967 068	750 682 696,75	2 464 400,0	160,23%	173,47%	168,05%
2003	699 665 054	808 718 393	2 577 100,0	159,03%	186,88%	175,73%
2004	769 207 444	862 891 675	2 814 800,0	174,83%	199,40%	191,94%
2005	866 460 161	922 798 018	2 983 900,0	196,94%	213,25%	203,47%
2006	923 059 000	1 020 640 224	3 222 400,0	209,80%	235,86%	219,73%
2007	1 025 882 854	1 092 274 577	3 535 500,0	233,17%	252,41%	241,08%
2008	1 063 941 032	1 083 943 645	3 689 000,0	241,82%	250,48%	251,55%
2009	974 614 682	1 167 009 054	3 625 900,0	221,52%	269,68%	247,25%

Zdroj: Státní závěrečné účty 1993-2009, www.czso.cz, vlastní úprava

Příloha č. 8: Deficit státního rozpočtu

Rok	Skutečné saldo SR
1993	1 081 000,00
1994	10 448 800,00
1995	7 230 000,00
1996	-1 562 000,00
1997	-15 717 000,00
1998	-29 330 575,95
1999	-29 633 655,81
2000	-46 060 698,41
2001	-67 704 686,19
2002	-45 715 629,06
2003	-109 053 339,00
2004	-93 684 231,00
2005	-56 337 857,00
2006	-97 581 224,00
2007	-66 391 723,00
2008	-20 002 613,00
2009	-192 394 372,11

Zdroj: Státní závěrečné účty 1993-2009